COLECȚIA „POVESTIRI ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE"

J. H. ROSNY AÎNÉ

UIMITOAREA CĂLĂTORIE A LUI HARETON IRONCASTLE

349

J. H. ROSNY AÎNÉ

UIMITOAREA CĂLĂTORIE A LUI HARETON IRONCASTLE

Redactor literar: ADRIAN ROGOZ
Coperta şi desenele interioare:
AUREL BUICULESCU
Portrete: ALEXANDRU DIACONU
Prezentarea grafică: ARCADIE DANELIUC

Colecţia „POVESTIRI ŞTIINŢIFICO-FANTASTICE"
editată de revista
Ştiinţa şi Tehnica
Anul XV
1 iunie 1969

Cuvînt înainte

Numele şi opera lui J. H. Rosny aîné nu sînt necunoscute cititorilor credincioşi ai Colecţiei, în al cărei număr 243 am publicat traducerea tulburătoarei nuvele Xipehuzii, însoţită de un succint „Cuvînt înainte". Cu acel prilej, aminteam, în treacăt, şi de Uimitoarea călătorie a lui Hareton Ironcastle (1922), roman pe care vi-l prezentăm acum într-o versiune prescurtată, mai potrivită cu specificul acestor pagini şi cu exigenţele prozei moderne. Procedîndu-se astfel, n-a fost trădat cu nimic spiritul originalului, omiţîndu-se doar cîteva capitole aventuros-exotice, care întîrziau accesul la superba idee ştiinţifico-fantastică din ultimele zeci de pagini. Şi pentru că am ajuns aici, să vedem în ce constă această idee şi ce loc îi revine în universul particular al scriitorului.

Încă de la Xipehuzii (1888), Rosny aîné se arată preocupat de problema diversităţii formelor vieţii raţionale. El îşi mărturiseşte înclinarea într-o prefaţă, delimitîndu-se de un alt mare creator de lumi stranii : „...există o deosebire fundamentală între Wells şi mine în maniera de a construi făpturi inedite. Wells preferă organisme care prezintă încă o mare analogie cu cele pe care le cunoaştem, pe cînd eu imaginez cu plăcere creaturi fie minerale, ca în Xipehuzii, fie alcătuite dintr-o altă substanţă decît substanţa noastră". Aşa se întîmplă, de pildă, şi în Moartea Pămîntului, unde omenirea, aflată în declin datorită dispariţiei catastrofice a surselor de apă, este supusă asaltului lent, dar implacabil al feromagnetalilor, aglomerări de corpusculi feromagnetici, înzestrate cu o inteligenţă obscură. Părăsind apoi Terra, împreună cu eroii săi din Navigatorii Infinitului, Rosny aîné ne prezintă, pe lîngă marţienii cu trei picioare şi şase ochi, dar încă vag umanoizi, două regnuri cu totul insolite : zoomorfii, creaturi informe care-şi extind continuu zona vitală pe seama foştilor stăpîni ai planetei, şi eteralii, gheme de radiaţii alcătuind coloane fosforescente în văzduhul nocturn...

Uimitoarea călătorie a lui Hareton Ironcastle nu se sustrage acestei preocupări aproape obsesive. Ea se desfăşoară în Africa tuturor misterelor, continentul preferat al scriitorului, care îşi situează acolo şi acţiunea povestirilor Adîncurile pădurii Kyamo, Sălbatica aventură, Oamenii-Mistreţi etc. Ultimul titlu va dobîndi pentru dumneavoastră o anume semnificaţie abia după lectura primelor capitole din roman. Veţi înţelege atunci că Oamenii-Bondoci nu reprezintă un capriciu antropomorfic sau lexical, ci una dintre tentativele autorului de a fixa într-un tipar verosimil un moment al evoluţiei speciei noastre. Apoi vor apărea Oamenii-Solzoşi, la care doar silueta ne mai e familiară : „Aveau poziţia verticală, ca şi oamenii, cu toate că picioarele lor erau comparabile picioarelor de mistreţ şi, de la genunchi în jos, labelor de şopîrlă. Corpurile le erau acoperite cu lamele translucide, amestecate cu peri verzui, şi capul lor nu amintea exact nici un cap omenesc sau de animal :

cilindric, terminat cu un fel de con acoperit cu mușchi, avea culoarea malachitei. Gura, în formă de triunghi, părea să aibă trei buze, nasul se reducea la trei găuri eliptice și ochii se înfundau în adîncituri ale căror margini erau dințate ca niște ferăstraie. Acești ochi aruncau o fosforescență schimbătoare, cu reflexe purpurii, portocalii și galbene. Mîinile cu cîte patru gheare, opozabile altor trei, n-aveau palme..."

Dar veritabila inovație o constituie mimozeele gigantice. „Omul e o trestie care gîndește" — spunea Pascal. Rosny aîné vrea să ne convingă de faptul că vegetalele pot gîndi nu numai într-o metaforă. Embrionul acestei idei poate fi descoperit încă în antichitate, de pildă în Povestea adevărată a lui Lucian din Samosata, unde vița de vie lunară rodește apetisante busturi femeiești. Mai tîrziu, Cyrano de Bergerac va ajunge în Statele și Imperiile Soarelui și va vedea acolo cum fructele se prefac în oameni de-o șchioapă... Rosny aîné e departe de acest antropomorfism fabulos și naiv. Mimozeele lui, pădurile de mimozee dispun de o forță repulsivă, de o energie ale cărei efecte seamănă cu cele ale accelerației. Ele știu să-și coordoneze acțiunile, să se apere și să atace de la distanță. Înseamnă asta inteligență ? E o întrebare pe care și-o pune și Ironcastle și la care prietenul său, botanistul Samuel Darnley, îi răspunde :

— „Poate că da... și poate că nu. Există în actele vegetalelor o logică sigură, dar această logică corespunde atît de limitat împrejurărilor, e atît de identică cu ea însăși, calitativ și cantitativ, cînd trebuie să facă față unor pericole identice, în sfîrșit ea este atît de puțin capricioasă încît n-o pot compara în sine cu inteligența umană.

— Atunci ar fi un fel de instinct ?

— Nici asta. Instinctul e cristalizat, prevederea lui ajunge la acte ce se repetă, în timp ce actele vegetalelor dominatoare se manifestă urmînd diversitatea incidentelor. Ele răspund la faptul instantaneu, de orice natură, cu condiția să reprezinte o amenințare. Într-un sens, reacția vegetală seamănă cu un fenomen mineral, dar cu o spontaneitate și o varietate care aduce cu inteligența. Deci, e un fenomen inclasabil".

Merită să-l însoțim pe Hareton Ironcastle în uimitoarea lui călătorie, pentru a cunoaște acest nou, insolit și incert receptacul al rațiunii. De altfel, călătoria însăși ne oferă destule momente de desfătare, datorite celui care ne călăuzește prin pădurile și savanele continentului negru. Cultivînd comparația rară, asociațiile neașteptate de cuvinte, o anumită melodică a frazei, Rosny aîné rămîne un adevărat artist al cuvîntului, chiar dacă romanul nu atinge virtuozitatea Xipehuzilor. Există, desigur, și unele accente vetuste, tributare stilului epocii. Ele pălesc însă în fața curiozității ardente și a simțului de profundă comuniune cu care ne sînt înfățișate multiplele chipuri ale vieții, palpitînd de-a lungul acestei splendide aventuri a cunoașterii.

Ion Hobana

UIMITOAREA CĂLĂTORIE A LUI HARETON IRONCASTLE

Un ținut fantastic

Rebecca Storm avea fața cuvioasă a cămilei, cu care semăna și la părul de culoarea nisipului. Ochii îi erau visători, dar gura, înarmată cu dinți de hienă, în stare să sfărîme oase cu măduvă, menținea un echilibru realist.. Un bărbat înalt stătea în picioare în fața căminului. Hareton Ironcastle, cu fața prelungă, cu părul de culoarea paiului de ovăz, cu ochii verzi-albăstrii de pirat scandinav, avea încă la patruzeci și trei de ani pielea ca a unei fecioare blonde.

— Hareton, întrebă cu glas scîrțîitor Rebecca... Ce vrea să zică epifenomen ? Trebuie să fie un blestem.

— Cel puțin un blestem filozofic, mătușă Becky.

— Și ce-nseamnă asta ? întreabă o tînără persoană care termina de mîncat un grappe-fruit, în timp ce valetul servea ouă și slănină prăjită, cu jambon de Virginia.

Făpturile care, odinioară, i-au inspirat pe sculptorii de zeițe trebuie să fi fost asemenea ei. Hareton își aținti privirile asupra părului cu nuanțe de chihlimbar, de miere și de pai de grîu.

— Asta-nseamnă, Muriel, că dacă ai fi lipsită de conștiință... te-ai pregăti să mănînci acest jambon și m-ai întreba exact cum ai făcut acum... Numai că n-ai ști că mănînci și nici că mă-ntrebi. Altfel spus, conștiința epifenomen există, dar totul se petrece ca și cum n-ar exista...

— Nu se poate ca filozofii să fi inventat asemenea absurdități ! exclamă mătușa Rebecca.

— Ba da, mătușă... filozofii.

— Trebuie să fie închiși într-un ospiciu.

Valetul aduse pentru ea ouă pe slănină afumată, iar pentru Hareton, căruia nu-i plăceau ouăle, o friptură la grătar și doi cîrnăciori. Ceainicul, pîinițele fierbinți și moi, untul proaspăt, farfurioarele cu marmeladă păreau niște insulițe pe fața de masă sclipitor de albă.

Cei trei comeseni mîncară cu evlavie. Hareton tocmai termina friptura cu marmeladă cînd valetul aduse corespondența. Erau scrisori, o telegramă, ziare. Mătușa captură două scrisori și o gazetă intitulată „The Church", Hareton puse mîna pe „New York Times", „Baltimore Mail", „Washington Post", „New York Herald".

El desfăcu mai întîi telegrama și zise, cu un surîs echivoc :

— O să-i vedem pe nepotul și pe nepoata din Franța.

— Asta ar trebui să mă-ngrozească, remarcă mătușa.

— Monica e fermecătoare ! declară Muriel.

— Ca necromantul care a luat înfățișarea unei fete, reluă Rebecca. Nu pot s-o văd fără o plăcere perversă... e o ispită...

— E ceva în ceea ce spui, încuviință Ironcastle. Crede-mă totuși că dacă spiritul Monicăi are ceva ușuratic, un lest de sinceritate și de onoare îl redresează.

Dintr-un plic cu o marcă din Gondokoro, el scoase un al doilea plic, putred și murdar, împodobit cu piciorușe și aripi de insecte zdrobite.

— Asta, zise el, cu un fel de pietate, vine de la prietenul nostru Samuel... Miroase a deșert, a pădure și a mlaștină.

Deschise cu mare grijă plicul ; trăsăturile feței i se înnegurară. Lectura scrisorii dură mult timp. Din cînd în cînd, Hareton răsufla cu putere, aproape șuiera.

— Iată, zise, o aventură care depășește cu mult tot ce-aș fi crezut posibil pe această planetă infamă...

Rebecca, ridicînd o sprînceană nesigură, își bău ceaiul negru ; Muriel, cuprinsă de curiozitate, întrebă :

— Ce aventură, tată ?

— Veți fi ca zeii, cunoscînd binele și răul, mormăi viclean Ironcastle. Știu, Muriel, că vei păstra secretul dacă în prealabil am să-ți cer cuvîntul de onoare. Mi-l dai ?

— În fața Celui de sus, zise Muriel.

— Și dumneata, mătușă ?

— N-am să invoc numele său în deșert. Voi spune : da.

— Cuvîntul dumitale valorează cît toate perlele Oceanului.

Hareton era mai tulburat decît lăsa să se întrevadă chipul său, deprins să țină în frîu emoția :

— Știți că Samuel Darnley a plecat să caute plante noi, în speranța completării teoriei sale asupra transformărilor circulare. După ce a trecut prin locuri înspăimîntătoare, el a atins un ținut neexplorat nu numai de europeni, dar de nici un om viu. De acolo îmi trimite scrisoarea.

— Cine a adus-o ? întrebă cu severitate Rebecca.

— Un negru care a ajuns, probabil, la un post britanic. Pe căi pe care nu le cunosc, scrisoarea a parvenit la Gondokoro, unde, văzînd starea în care se afla, au crezut că e bine s-o pună într-un plic nou...

Hareton cugeta, ochii lui păreau adînciți în orbite și goi.

— Dar ce-a văzut domnul Darnley ? insistă Muriel.

— Ah, da ! tresări Ironcastle. Ținutul în care se află diferă fantastic, prin plantele și animalele sale, de toate ținuturile Pămîntului.

— Mai mult decît Australia ?

— Mult mai mult. Australia nu-i, la urma urmei, decît un vestigiu al erelor trecute. Ținutul lui Samuel pare să fie cel puțin la

fel de avansat ca Europa sau Asia în cadrul evoluției generale. Dar pe o altă cale. Trebuie să presupunem că de mai multe secole, poate chiar de milenii, o serie de cataclisme au restrîns regiunile sale fertile. Acestea nu depășesc, în prezent, o treime din Irlanda și sînt populate de mamifere și reptile fantastice. Reptilele au sîngele cald! Există și un animal superior, asemănător omului prin inteligență, dar nicidecum prin structura sa ori prin forma limbajului său. Vegetalele sînt și mai stranii încă, de o complexitate de necrezut, întrecîndu-i în mod evident pe oameni.

— Asta miroase a vrăjitorie de la o poștă! mormăi mătușa.

Muriel întrebă:

— Cum pot aceste plante să-i întreacă pe oameni? Domnul Darnley pretinde că sînt inteligente?

— Nu spune asta. Se mărginește să scrie că au facultăți misterioase, care nu seamănă cu nici una dintre facultățile noastre cerebrale. E sigur că, într-un fel sau altul, ele știu să se apere și să cucerească.

— Se mișcă?

— Nu. Nu-și schimbă locul, dar sînt susceptibile de creșteri subterane, creșteri neașteptate și temporare, care constituie unul dintre modurile lor de atac și de apărare.

Mătușa era exasperată, Muriel năucită, iar Hareton cuprins de surescitarea interioară proprie yankeilor.

— Acest Samuel sau a înnebunit, sau a căzut în puterea lui Belzebut! exclamă mătușa.

— Este ceea ce voi vedea cu ochii mei, răspunse mașinal Ironcastle.

— Doamne! protestă mătușa... nu vrei cumva să spui că te duci să întîlnești această creatură lunatică!

— O voi face, mătușă Becky, sau cel puțin voi încerca s-o fac. El mă așteaptă: n-are nici o îndoială asupra hotărîrii mele.

— N-o să-ți părăsești fiica!

— Vreau să-l însoțesc pe tatăl meu, zise calmă Muriel.

În privirea lui Ironcastle se citi spaima:

— În deșert?

— Dacă aș fi băiat, nu mi-ai pune piedici. Dar nu sînt eu tot atît de antrenată ca un bărbat? Nu te-am urmat în Arizona, în Munții Stîncoși și în Alaska? Rezist ca și tine la oboseală, la lipsuri și la climă.

— Totuși ești prea tînără, Muriel.

— E un argument învechit. Știu că vei face această călătorie, că nimic nu te va putea opri... Știu, de asemenea, că nu vreau să sufăr doi ani așteptîndu-te... Voi pleca cu tine.

— Muriel! suspină el, mișcat și revoltat.

Servitorul reapăru cu tava lui sclipitoare. Hareton luă de pe ea o carte de vizită: PHILIPPE de MARANGES.

Adăugat cu creionul: „Și Monica".

— Să mergem! zise aproape bucuros sir Hareton.

În salon se aflau o tînără și un tînăr. În regiunea Cevenilor întîlnești oameni ca Philippe de Maranges, chipuri ale căror trăsături mărturisesc ardoare secretă, ochi de culoarea rocilor. Statura vizitatorului era aproape cît cea a lui Ironcastle. Dar Monica atrăgea mai mult privirile. Semănînd cu tinerele vrăjitoare, apărute la

lumina torțelor și a rugurilor, ea îndreptățea neliniștea Rebeccăi. Părul întunecat, fără nici un reflex, îi părea mătușii încă mai drăcesc decît ochii, împodobiți cu gene întoarse, mai negri prin contrast cu albul ochiului curat ca la un copil.

„Așa trebuie să fi fost Dalila !" — își spunea Rebecca, admirînd-o aproape înspăimîntată.

O atracție de neînvins o făcu să se așeze lîngă tînăra fată, care împrăștia o mireasmă ușoară de ambră și de lăcrămioare.

Prin întrebări indirecte, Hareton ajunse destul de repede la ceea ce-l interesa pe Maranges.

— Trebuie să fac afaceri, mărturisi acesta.

— De ce ? se interesă Hareton, în felul său nepăsător.

— Mai ales din cauza Monicăi... Tata ne-a lăsat o avere grevată de datorii prea sigure și de creanțe prea îndoielnice !

— Mi-e teamă, *dear boy,* că nu te prea pricepi la afaceri ! Ar trebui să te încredințezi orbește unui specialist... La Baltimore nu văd pe nimeni. Oare nepotul meu Sydney Guthrie ar putea ?... Personal, sînt de o incapacitate ridicolă.

— E foarte adevărat că n-am de loc vocație, suspină Philippe, dar dacă trebuie !...

Hareton o privi pe tînăra vrăjitoare cu simpatie ; constrasta atît de perfect cu fascinanta Muriel încît el întîrzie în admirația acestui contrast.

— Iată, murmură el, o obiecție de neînlăturat împotriva sistemelor care preconizează o rasă superioară : Pelasgii * prețuiau tot atît ca și Elenii.

Maranges se simțea de minune lîngă Muriel.

— Mi se pare că ești un vînător iscusit, zise Hareton. Și războiul te-a obișnuit cu încercări grele. Ți-aș propune deci o afacere. Dar ai putea îndura încercările prin care au tecut un Livingstone, un Stanley sau un Marchand al vostru ?

— Vă îndoiți c-am visat o asemenea existență ?

— Am da îndărăt cu dezgust înaintea celor mai multe dintre visele noastre dacă s-ar putea împlini. Omului îi place să se pună, în mod abstract, în situații potrivnice firii sale. Închipuiește-ți ținuturi neospitaliere și primejdioase, triburi sau seminții supărătoare, uneori antropofage, lipsurile, oboseala, frigurile... Visul dumitale consimte să devină o realitate ?

— Credeți c-ar fi mai confortabil să înghețí la trei, patru sau cinci mii de metri înălțime, într-o mașină de zburat, imperfectă și capricioasă ? Sînt gata, cu această singură condiție : aventura să făgăduiască o zestre Monicăi.

— Țara unde mă duc — căci eu voi organiza expediția — cuprinde comori vii care nu te interesează ; ea ascunde, de asemenea, din belșug, minerale prețioase : aur, platină, argint, smaragde, diamante, topaze. Cu puțin noroc, ai putea face avere... Cu ghinion, oasele dumitale se vor usca în deșert. Reflectează.

— Șovăirea ar fi stupidă... Dar voi merita eu o avere ?

— În singurătăți, un vînător iscusit aduce negreșit mari servi-

---

* **Pelasgi** — triburi care din timpuri străvechi au populat sudul Peninsulei Balcanice, arhipelagul și litoralul vestic al Asiei Mici. O parte a lor a fost asimilată de greci. De la ei au rămas zidurile ciclopice care le înconjurau cetățile (n.r.).

cii... Îmi trebuie oameni siguri, la fel ca mine, și, în consecință, asociați. Vreau să-l înrolez pe Sydney Guthrie, care este la Baltimore și vrea să facă o călătorie de felul acesteia.

— Ați vorbit, zise Philippe, de comori vii ?

— Uită-le ! Chestiunea aceasta nu te privește și nici nu te interesează.

Hareton se închise din nou în sine, după cum vesteau ochii lui adînciți în orbite.

Mătușa Rebecca surîdea cu răutate.

Cele două fete răspîndeau, în jurul lor, farmecul înspăimîntător și dulce care a prefăcut selecția animală în dragoste omenească, și pentru Philippe pletele lui Muriel erau legate de ținuturile misterioase, unde avea să retrăiască viața primitivă.

Noaptea neînduplecată

Noaptea era gata să cuprindă pădurea străveche, și frica, născută din temerile acumulate de generații fără număr, tulbura animalele ierbivore. După atîtea milenii, pădurea aproape nu mai știa ce este omul. În perseverența-i obscură și neobosită, ea refacea formele zămislite înaintea timpurilor în care s-au născut cromlehurile și piramidele. Arborii rămîneau stăpînii pămîntului. De la răsăritul soarelui de argint, neînvinși de secole și învingători ai spațiului, ei își înălțau regatele întunecate.

Într-o regiune formidabilă a pădurii, ramurile trosnіră. O ființă păroasă, desprinzîndu-se dintr-un boabab, se întinse pe sol cu cele patru mîini negre ale sale pe jumătate strînse.

Părea să aibă sălbăticia fiarei care aprinsese focul în anticele tenebre, dar fălcile și bustul se apropiau de cele ale leilor.

Multă vreme amorțită într-un vis opac, în care trecutul se-ncețoșa, în care viitorul n-apărea nicicum, făptura lansă, în sfîrșit, o chemare răgușită și înceată. Se iviră patru creaturi, femele, cu aceleași fețe negre, aceleași mîini musculoase și cu ciudați ochi galbeni, care sclipeau în penumbră. Urmară șase pui, plini de grația veselă cu care sînt înzestrate ființele tinere.

Apoi masculul își duse hoarda înspre apus, unde murea, printre ramuri, un soare mare și roșu, mai puțin aspru decît soarele zilei.

Gorilele ajunseră la marginea unui luminiș, tăiat de fulgerele norilor, în care mai erau resturi de arbori carbonizați, cu mici insule de iarbă și de ferigă. La celălalt capăt al luminișului, patru capete monstruoase se ridicară printre liane. Ele contemplau un spectacol extraordinar...

Focul ! Cîteva creaturi verticale îl hrăneau cu crengi. Flăcările, încă palide, creșteau odată cu agonia soarelui ; în scurtul crepuscul deveniră roze, apoi stacojii și viața lor părea din ce în ce mai de temut... Leii masculi răgiră cu forța meteorilor și gorila cea mare scoase un răcnet surd.

Leii nu cunoșteau focul. Ei nu-l văzuseră niciodată alergînd de-a lungul ierburilor uscate sau mistuind ramurile ; ei nu cunoșteau decît lumina supărătoare a furtunilor ; dar, din instinct, le era teamă de căldura și palpitația flăcărilor.

Gorila mascul știa. De trei ori întîlnise focul vuind în pădure și crescînd nemăsurat. În memoria sa opacă reînviau imagini și o goană imensă, mii de labe, miliarde de aripi terorizate. Avea pe brațe, pe piept cicatrice care fuseseră răni de nesuportat...

În timp ce se oprea, pradă frînturilor de amintiri, femelele sale se apropiaseră ; leii, mînați de curiozitate și de nesiguranță, mergeau cu pași mici și grei către spectacolul neobișnuit.

Ființele verticale priveau cum vin fiarele.

În incinta focurilor, cincisprezece oameni negri ca gorilele ; le semănau prin fața grea, fălcile enorme și brațele lungi. Opt albi, printre care o femeie, n-aveau asemănătoare cu antropoizii decît mîinile. Mai erau acolo cămile, măgari și capre.

Străvechea spaimă trecea printre ei, în rafale.

— Nu trageți ! strigă un bărbat blond, înalt de statură.

Răgetul unui leu răsună ca însăși vocea erelor primitive ; trupurile aspre ale celor doi masculi, coamele lor, umerii imenși trădau o putere înspăimîntătoare.

— Nu trageți, repetă bărbatul blond. Este improbabil ca leii să ne atace, iar gorilele cu atît mai puțin...

— Improbabil, fără îndoială ! răspunse unul dintre cei care țineau carabinele pregătite. Nu cred să sară peste ruguri... și totuși...

Era aproape la fel de înalt ca bărbatul cel blond, de care se deosebea prin felul cum era alcătuit, prin ochii săi de ambră, părul negru și zece nuanțe indefinisabile, care implicau o altă rasă sau o altă civilizație.

— Douăzeci de puști și mitraliera Maxim ! interveni un colos cu fălcile de granit, ai cărui ochi verzi ca malachita căpătau nuanțe de chihlimbar și de aramă înaintea flăcărilor. Părul său avea culoarea leilor. Se numea Sydney Guthrie și venea din Baltimore.

Cei doi lei masculi scoaseră, în același timp, un răget : rugurile luminau din față capetele lor compacte ; antropoizii observau creaturile verticale și le credeau poate prizonierii focului.

Un negru scoase mitraliera Maxim. Sydney introduse gloanțe explozibile în pușca lui pentru elefanți ; sigur de tirul său, Philippe de Maranges pîndea leul cel mai apropiat. Nici unuia dintre acești oameni nu-i era teamă, dar toți erau cuprinși de o emoție fremătătoare.

— La noi, zise gînditor Maranges, pe cînd trăiau încă, ursul de Alpi, lupul de Franța și Germania nu erau decît un vag reflex al erei mamutului, a rinocerului, a ursului gri. Aici, lei și antropoizi identici cu aceștia s-au putut întîlni acum cincizeci, acum o sută de milenii... lîngă o biată familie de oameni, înarmată cu măciuci, la adăpostul unui foc vrednic de milă.

Înaintarea leilor determină gorilele să se retragă, încet.

— Vrednic de milă ! replică Ironcastle. Știau să facă focul mai bine decît noi. Parcă văd masculi puternici, îndemînatici și musculoși, care, la adăpostul rugurilor enorme, făceau leii să tremure... Poate să fi fost și seri mizerabile... dar trebuie să fi existat și seri magnifice... Instinctul meu preferă acele timpuri.

— Pentru ce ? întrebă un al patrulea interlocutor, un englez a cărui față o amintea pe aceea a marelui Shelley.

— Pentru că ei cunoșteau bucuria de a fi oameni, fiind scutiți de infernala prevedere care viciază fiecare din zilele noastre.

— Prevederea mea nu mă face să sufăr! răspunse Sydney... E un baston în care mă sprijin, nu o sabie atîrnată deasupra capului!

Îl întrerupse o exclamație. Hareton arăta cu degetul un mic antropoid, care înaintase pe furiș înspre ei. Ronțăia un fir de iarbă, lîngă un desiș de ferigi... Unul dintre leii masculi făcu un salt de trei stînjeni, în timp ce gorila cea mare și două femele veneau în goană, răcnind.

Dar leul, ajungîndu-și prada, o doborî cu o lovitură de labă...

— Oh! să-l salvăm... să-l salvăm!... strigă o voce deznădăjduită.

O tînără fată se ridicase în picioare, una dintre acele fete blonde care fac gloria tipului anglo-saxon. Philippe de Maranges duse arma la umăr, dar era prea tîrziu: gorila mascul ataca. Fu rapidă, cumplită și formidabilă: mîinile negre strîngeau gîtlejul galben, în timp ce marea fiară, întinzînd botul, își înfipse dinții în pieptul antropoidului.

Bestiile monstruoase se legănară, li se auzeau răsuflările, horcăiturile, trosnetul mușchilor enormi. Gheara smulgea bucăți de carne din burta gorilei; gorila, fără a slăbi strînsoarea, își înfipse dinții în gîtul carnivorului, lîngă vîna jugulară...

— Splendid! exclamă Guthrie.

— Groaznic! suspină tînăra fată.

Toți priveau, hipnotizați, marile răni roșii, săriturile creaturilor colosale. Pasiunea romanilor din circuri îi cuprindea pe Hareton, Philippe, Sydney și pe sir Georges Farnham. Celelalte fiare priveau și ele — cei trei lei, cele patru femele antropoide, dintre care una ținea la piept mica gorilă rănită.

Leul se înăbuși. Botul său enorm încetă să mai muște și se căscă nemăsurat; gheara lovea la întîmplare; dinții gorilei îi sfîșiară carotida și un jet stacojiu se răspîndi pe iarbă. O ultimă dată, gheara răscoli burta antropoidului, apoi, corpurile se prăbușiră și, mîinile negre desfăcîndu-se de pe gîtul însîngerat, coloșii rămaseră nemișcați...

Cuprins de o furie oarbă, Sydney luă o cracă aprinsă și o azvîrli înspre lei. Negrii urlară. O spaimă obscură puse stăpînire pe carnivorele cutremurate de moartea marelui mascul. Ele părăsiră luminișul și dispărură în adîncimea pădurii.

Surprins de propriul său gest, Guthrie începu să rîdă. Ceilalți rămîneau gravi. Era ca și cum ar fi asistat nu la lupta a două fiare, ci la lupta unui leu cu un om. Și vocea lui Hareton trezi ecouri în adîncul conștiințelor cînd remarcă:

— De ce n-ar fi avut strămoșii noștri forța acestui antropoid?

— S-ar părea că gorila a mișcat! exclamă tînăra fată.

— Să mergem să vedem, propuse sir Georges Farnham.

Guthrie își examină pușca pentru elefanți:

— Să mergem!

— Să nu uităm să luăm torțe, adăugă liniștit Ironcastle.

Luară torțe și ieșiră printr-o spărtură între ruguri.

Femelele antropoide se retraseră dinaintea ființelor înarmate cu foc și nu se opriră decît la marginea poienii, de unde priveau cu o spaimă obscură masculul căzut. Acesta nu mai mișca; capul i se odihnea pe pîntecul leului, a cărui coamă era plină de sînge, ai cărui ochi deveniseră sticloși.

— Nimic de făcut ! remarcă Sydney. De altfel, la ce bun ?
— La nimic, răspunse Maranges... dar mi-ar fi făcut plăcere să-l văd supravieţuind.
— Seamănă atît de mult cu un om..., şopti Muriel.
Scotînd o mică oglindă din buzunar, Hareton o apropie de botul gorilei.
— Totuşi n-a murit, conchise, arătînd pe sticlă un abur subţire. Dar cum şi-ar putea reveni ? A pierdut mai multe ocale de sînge.
— Nu s-ar putea încerca ? întrebă timid tînăra fată.
— O vom face, Muriel... Vitalitatea acestor fiare este de necrezut.
Trei negri transportară gorila în tabăra înconjurată de focuri ; acolo Ironcastle începu să dezinfecteze şi să panseze rănile. Femelele reveniseră ; ele gemeau straniu sub stele.
— Sărmane făpturi ! zise Muriel.
— Memoriile lor obscure vor uita repede, spuse Maranges. Trecutul există atît de puţin pentru ele !
Ironcastle continua să examineze rănile.
— Nu-i imposibil să trăiască, hotărî el, admirînd torsul enorm al antropoidului.
— Această brută este cel puţin rudă îndepărtată cu primii noştri strămoşi...
— O rudă îndepărtată. Eu cred că strămoşul nostru n-a fost nici maimuţă, nici antropoid.
Ironcastle continua să panseze rănile. Deşi pieptul îi palpita slab, gorila rămînea cufundată în inconştienţă.
— Dacă există pentru ea vreo şansă să trăiască din nou în copaci, trebuie să primească îngrijiri. Părăsind-o...
— N-o s-o părăsim ! strigă Muriel.
— Nu, *darling,* n-o vom părăsi decît dacă siguranţa noastră o va cere. Oricum, pentru noi e o povară.
Un strigăt scurt şi surd. Cel mai în vîrstă dintre negri, un bărbat de culoarea tinei, arăta spre nordul luminişului ; mîna-i tremura.
— Ce este, Kouram ? întrebă Guthrie.
— Oamenii-Bursuci ! gemu negrul.
Poiana părea pustie ; urletele fiarelor se auzeau izolate şi îndepărtate.
— Nu văd nimic, zise Maranges, care privea prin lunetă.
— Oamenii-Bursuci sînt acolo, afirmă bătrînul african.
— Sînt primejdioşi ?
— Sînt fiii Pădurii-fără-milă, vicleni şi alunecoşi.
— Acolo ! strigă sir Georges.
Întrezărise printre ferigi o siluetă verticală, care dispăruse imediat. Şi dincolo de cercul luminos al flăcărilor nu se vedea decît pădurea neagră, sub un cer alb de stele.
— Aceşti nenorociţi trebuie să fie prost înarmaţi, zise Guthrie, înălţînd din umeri.
— Au suliţe otrăvite, reluă Kouram, topoare de piatră, ţăpuşe. Totdeauna mulţi, se pricep să întindă curse şi devorează...
Bătrînul negru şovăi.
— Devorează ? insistă nerăbdător Guthrie.
— Pe învinşi, stăpîne.

Rugurile sforăiau şi palpitau ca nişte fiinţe vii; în pauze se auzea un foşnet ca un vaiet; scînteile ridicau un zbor de licurici; şi pădurea trimitea un suflu uşor, plin de mîngîieri viclene şi de mister feroce.

Oamenii — Bursuci

Kouram povesti legenda Oamenilor ca Bursucii, fii ai Pădurii, ai Mlaştinei şi ai unei fiare venită din Nori.

Nu e sigur c-ar fi oameni. Ochii lor lucesc verzui în noapte şi văd pe întuneric; pieptul lor e lat, membrele scurte; părul le seamănă cu părul hienei; n-au nas, ci două găuri negre deasupra gurii; trăiesc în triburi, dintre care cel mai mic numără o sută de războinici; aprind greu focul, abia-şi fierb alimentele şi nu cunosc metalele; armele lor sînt de lemn şi de piatră.

Oamenii ca Bursucii nu ştiu să cultive pămîntul, nici să ţeasă stofe, nici să ardă oale de lut; ei se hrănesc cu carne, cu nuci, cu mlădiţe, cu frunze tinere, cu rădăcini şi cu ciuperci. Se luptă între ei fără milă, devorează răniţii şi prizonierii, chiar femeile, mai ales copiii. O ură de nestins îi mînă pe Bursucii din Nord, care au părul roşu, împotriva celor din Sud, care au părul negru, şi împotriva celor din Apus, care se mîndresc cu piepturile lor albastre.

Ei nu sporesc, ci scad din generaţie în generaţie. Curajul lor dispreţuieşte moartea şi nu dau îndărăt în faţa torturilor. La chip seamănă atît cu bivolii cît şi cu oamenii...

Cînd Kouram isprăvi, Maranges îl întrebă :

— Tu i-ai văzut pe aceşti Bursuci ?

— Da, stăpîne. Abia împlinisem vîrsta bărbăţiei cînd m-au făcut prizonier. Trebuia să fiu mîncat. Focul era pregătit. Cei care mă ţineau aveau părul roşu. Erau veseli, deoarece mai aveau şi alţi prizonieri şi morţi ale căror răni mai sîngerau încă. Fusesem legaţi cu liane. Vrăjitorii cîntau încet, într-o limbă necunoscută, agitînd topoare şi ramuri înflorite... Pe sub copaci s-au iscat urlete, apoi s-au abătut suliţe ascuţite. Veniseră Bursucii cu piepturile albastre. A început bătălia. Mi-am desfăcut lianele şi am fugit spre cîmpie...

Kouram tăcu visător. Amintirile tinereţii se îngrămădeau în creierul său uscat. Hareton privi cu îngrijorare părul scînteietor al lui Muriel. Maranges îl imită cu un lung suspin. Sydney Guthrie scrută tenebrele fără teamă şi fără grijă. Tinereţea, vlaga, buna dispoziţie care-l caracterizau îi ascundeau viitorul. Cît despre sir Georges Farnham, după atîtea călătorii în Orient, căpătase ceva din fatalismul arabilor şi al mongolilor.

— Ce-ar putea face aceşti nenorociţi ? zise colosul. Mitraliera ar fi de ajuns pentru a nimici un trib, puşca pentru elefanţi i-ar preface în fărîmituri, Maranges şi Farnham, nu mai puţin îndemînatici decît Ciorap de Piele *, au puşti care trag douăzeci de gloanţe pe minut, chiar Muriel este aproape o bună trăgătoare, toţi oamenii noştri sînt bine înarmaţi. I-am extermina de la o distanţă de douăzeci de ori mai mare decît aceea pe care o ating suliţele lor.

* Eroul unui celebru ciclu de romane scrise de scriitorul romantic american James Fenimore Cooper (1789—1851).

— Știu să se facă invizibili, ripostă Kouram. Cînd o suliță va lovi oamenii sau animalele, nu vom ști de unde a pornit.

— Pămîntul e gol în jurul focurilor — abia dacă cresc ferigi și ierburi...

Ceva șuieră în noapte; o umbră lungă și subțire trecu peste flăcări și văzură tresărind o capriță neagră: sulița i se înfipsese între coaste.

Atunci marea noapte înstelată deveni ostilă. Hareton, Guthrie, Farnham și Maranges scrutară întunericul. Nu se vedeau decît femelele antropoide, ale căror ochi lucitori scormoneau penumbrele.

Bătrînul Kouram scoase un vaiet slab.

— Nu vezi nimic? întrebă Maranges.

— Stăpîne, nu văd decît acest desiș de ferigi.

Philippe duse arma la umăr și trase de trei ori, la înălțimi diferite. Se auziră strigăte răgușite. Un corp întunecat sări, căzu și începu să se tîrască prin ierburile joase... Maranges șovăi să-l ucidă pe fugar. Acesta dispăru, de parcă l-ar fi înghițit pămîntul. Lungi strigăte sinistre, țipete care aminteau urletul lupului și hohotul hienei se repercutară deasupra poienii și în pădure.

— Sîntem impresurați, remarcă Hareton.

Tăcerea se reînchegă brusc. Crucea Sudului arăta ora opt seara. Și micuța capră neagră, scoțînd un behăit disperat, se prăbuși și muri.

Kouram, care scosese sulița, i-o întinse lui Ironcastle. Americanul o exmină cu atenție și zise:

— Vîrful e din granit... Să se ridice corturile, Kouram!

Corturile fură ridicate; unul era destul de mare pentru a folosi de sală de mîncare și de odihnă întregii expediții. Toate erau confecționate dintr-o pînză deasă, solidă, impermeabilă.

— Nu ne-ar apăra de gloanțe, remarcă Hareton, dar sulițele se vor opri la suprafață.

Cînd albii se întruniră în cortul cel mare, negrii serviră meiul și friptura de maimuță. Fu o masă melancolică; doar Guthrie își păstra optimismul.

El savură friptura, meiul presărat cu piper roșu și remarcă:

— Va trebui să organizăm o goană!

— O goană? exclamă Maranges.

— Împrejurimile taberei trebuie să fie libere pînă la o distanță care să depășească bătaia sulițelor lor afurisite. Principalul este să dormim fără emoții...

Îl ascultau cu un fel de stupefacție.

— Dar o ieșire ne-ar expune sulițelor, remarcă Ironcastle.

— De ce? întrebă Guthrie. Nu e obligatoriu...

— Haide, Sydney! Nu-i cazul să glumești...

— Văd că ai uitat, unchiule Hareton. Eu am prevăzut săgețile otrăvite... Mi s-a trimis de la New York îmbrăcămintea necesară...

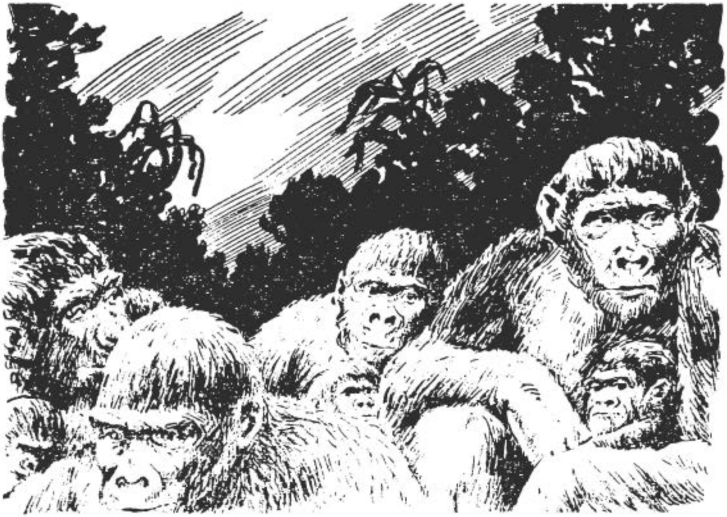
— E adevărat... mi-ai vorbit... dar mi-a ieșit din minte.

Guthrie începu să rîdă, isprăvind o bucată de friptură.

— Hallo! zise el... Kouram, să mi se aducă valiza.

Zece minute mai tîrziu, doi negri aduceau o valiză destul de plată, din piele roșcată, pe care toți o priveau cu o vie curiozitate. Sydney o deschise fără grabă și arătă un vraf gros de haine, care semănau cu mantalele impermeabile.

— Stofă nouă, zise el. Metalică... avînd supleţea cauciucului. Iată mînusile, măştile, jambierele, capişoanele.
— Eşti sigur că vor rezista săgeţilor ?
— Poftim...
El desfăşura una dintre mantale, o fixă de un perete al cortului şi-i zise lui Ironcastle :
— Vrei să arunci suliţa ?
Hareton puse mîna pe armă şi ţinti. Suliţa lovi haina şi căzu pe jos.
— Stofa rămîne intactă, constată Maranges. Vîrful de granit a izbutit doar s-o turtească puţin.
— N-aveam nici o îndoială, reluă americanul cu vocea sa liniştită. Padding şi Mortlock au furnizat marfa. Prima casă din lume în această branşă... Bursucii îşi vor risipi zadarnic otrava... Din nenorocire, avem cămile, măgari, capre. Dacă ar pieri, ar fi o pierdere ireparabilă. Iată de ce vreau să-nlăturăm din jurul taberei tot ceea ce ar putea servi drept ascunzătoare.
— Un trunchi de copac şi trei sau patru boschete de ferigi, remarcă sir Georges.
Sydney îmbrăcă cea mai voluminoasă manta, îşi fixă o mască flexibilă pe faţă, îşi înfăşură jambierele de la gleznă pînă la genunchi şi zise :
— Să mergem să punem lucrurile în ordine.
Farnham, Ironcastle, Maranges, Muriel, Kouram şi doi servitori albi, care se numeau Patrick şi Dick, îl imitară.
— Să mergem prin partea opusă celei în care se află animalele, zise Ironcastle.
Luna ştirbită, de culoare stacojie urca din fundul poienei, şi razele ei imponderabile îmbibau pădurea milenară.
— E de mirare că aceste brute n-au mai aruncat o altă suliţă, spuse Maranges.
— Bursucii au răbdare, răspunse Kouram. Au înţeles că avem arme de temut şi nu ne vor ataca direct decît dacă vor fi constrînsi. Oricît de bine s-ar ascunde, în jurul focului sînt puţine adăposturi...
— Atunci, tu crezi că nu vor renunţa la proiectele lor ?
— Sînt mai încăpăţînaţi decît rinocerii. Ne vor urmări pînă la capătul pădurii. Nimic nu-i va putea descuraja... cu cît le vom omorî mai mulţi războinici, cu atît va creşte ura celor rămaşi.
Farnham, Hareton şi Muriel examinară cu ajutorul lunetelor împrejurimile.
— Nimic, zise Hareton.
— Nu, nimic, fu de acord Farnham. Putem merge.
Luase o secure destul de lungă şi foarte ascuţită, care putea fi întrebuinţată drept coasă.
Muriel se aplecă asupra gorilei. Aceasta nu ieşise din comă.
— Va scăpa, zise Maranges încet.
Capul blond se ridică, tinerii se priviră. O emoţie neclară, ca rămurişul întunecat, făcea să bată inima lui Philippe. Muriel era calmă, puţin neîncrezătoare :
— Crezi ? zice ea. Şi-a pierdut aproape tot sîngele...
— Cel mult jumătate...
Un geamăt îi făcu să-şi întoarcă privirea : femelele antropoide erau tot acolo. Puii şi una dintre mame adormiseră. Celelalte vegheau :

— Sînt neliniștite, zise Kouram. Ele știu că Oamenii-Bursuci ne împresoară. Știu, de asemenea, că masculul e printre noi.

— Nu ne vor ataca oare ? întrebă Ironcastle.

— Nu cred, stăpîne ; n-ați omorît gorila... ele simt asta.

— La drum ! zise Guthrie.

Mica trupă trecu printr-un defileu și se găsi în afara taberei. Guthrie se îndreptă către cel mai apropiat boschet de ferigi și-l doborî din patru lovituri de secure. Apoi nimici ierburile înalte, tăie un ciot de palmier și se îndreptă spre tufișul asupra căruia trăsese Maranges. După ce-l nimici și pe acesta, nu mai exista, la o bătaie de suliță, nici un adăpost care să-i ascundă pe Bursuci.

— Dar cum a putut să dispară rănitul ? întrebă Philippe.

— Într-o crăpătură, răspunse Kouram.

El mergea înaintea lui Maranges și Guthrie.

— Iată-l !

Din două sărituri, Guthrie, Maranges și Farnham fură lîngă el. Într-o crevasă, zăriră un om nemișcat. Un păr tot atît de roșu ca părul vulpii îi acoperea capul și-i creștea în smocuri pe obraji. Avea un cap ca un cub trunchiat la fălci, care părea pus direct pe umeri ; un ten de culoarea turbei, brațe turtite, terminate cu mîini extraordinar de scurte, a căror formă amintea carapacea crabilor ; picioarele încă și mai scurte, cu degete vagi, abia schițate, păreau acoperite cu o substanță cornoasă. Umerii largi, un trunchi gros și îndesat justificau numele speciei.

Omul era aproape gol ; sîngele i se închega pe pîntece și pe piept ; în centura de piele netăbăcită erau înfipte un topor verde și un cuțit de piatră. Două sulițe zăceau în crăpătură.

— Cele trei gloanțe l-au atins, remarcă Kouram. Dar nu-i mort. Să isprăvim cu el ?

— Doamne ferește! strigă cu oroare Maranges.
— E un estatic, zise flegmatic Guthrie.
Se apleacă, îl ridică pe Omul-Bursuc, ca și cum ar fi ridicat un copil. Se auzi un fel de vuiet; șase sau șapte sulițe vîjîiră, două dintre ele atingîndu-i pe Kouram și pe Guthrie. Colosul începu să rîdă, în timp ce Kouram, prin gesturi, făcea cunoscut inamicilor invizibili că atacul lor era zadarnic.
Ochiul lucid al lui Farnham scruta adăposturile posibile. Erau puține. Totuși, cam la cincizeci de metri, se vedea un tufiș care putea să ascundă doi sau trei oameni.
— Ce facem? întrebă sir Georges.
— Trebuie să se teamă de noi... Nici un atac nu poate rămîne fără răspuns. Foc!
Guthrie, punînd la umăr carabina pentru elefanți, trase într-o pată întunecată care se zărea în mijlocul tufișului. Detunătura fu urmată de o explozie și de un răcnet furios; un corp se ridică și recăzu, neînsuflețit...
— Sărmanul! suspină Philippe.
— Să nu risipim mila fără rost, replică Sydney. Nu există două modalități de a le arăta forța noastră...
Luă sub braț corpul omului leșinat și porni spre tabără. Servitorii albi făcuseră să dispară toate adăposturile neglijate de Maranges și Guthrie. Pe o rază de o sută de metri, nici un om nu se mai putea ascunde, oricît ar fi fost de iscusit.
Sydney îl așeză pe Bursuc lîngă gorilă; Hareton își luă sarcina pansamentelor; în două sau trei rînduri, fără a se trezi din leșin, rănitul se văietă.
— E mai ușor rănit decît antropoidul.
Kouram îl privea pe Bursuc cu o îngrijorare dușmănoasă.
— Ar fi mai bine să-l omorîm. Va trebui să fie supravegheat într-una.
— Avem frînghii, zise Guthrie, aprinzîndu-și pipa. Noaptea va fi liniștit... și mîine va fi lumină.
După ce-și scosese masca și mantaua metalică, Muriel visa, contemplînd marele Orion, constelație a tărîmului natal, și Crucea Sudului, care simboliza pămîntul necunoscut. Philippe era fermecat de această fată, asemănătoare oreadelor, nimfelor ce se trezesc în roua pădurilor, ondinelor ce se ivesc din lacurile crepusculare. În singurătatea sinistră, toate visurile i se îndreptau spre ea. Clipa era cu atît mai de temut; Philippe pălea la gîndul că primejdia ce-i amenința pe bărbați o amenința și mai mult pe dînsa...
— Nu putem face nimic pentru aceste biete animale? zise Muriel, arătînd femelele antropoide.
— N-au nici o nevoie de noi, răspunse el surîzînd. Întreaga pădure este împărăția lor, în care cresc din abundență toate bunurile ce fac fericirea gorilelor.
— Dar vezi că nu se îndepărtează. Îngrijorarea lor e vizibilă, trebuie să le fie teamă de Bursucii Roșii... Totuși aceștia nu le-au atacat.
Muriel vorbea aproape misterios, părînd și mai seducătoare pierdută cum era în pădurea primordială, în mijlocul capcanelor ce amenințau, în zorii omenirii, pe strămoșii de care forma ei gingașă o îndepărta mai mult chiar decît mileniile.

— Nu le-au atacat, zise el, ca să-și păstreze armele...

— Pentru noi ! zise ea, cu un suspin, întorcîndu-și capul spre Ironcastle, care-l pansa pe Bursuc.

Cu inima plină de o tragică gingășie, Philippe gusta laolaltă spațiul stelar, cenușa luminoasă care îmbiba zonele neclare de sub arbori și mlădioasa fată din America...

Adăpătoarea

Sorții îl desemnară pe Hareton pentru ultima gardă. Trei negri vegheau împreună cu el, supraveghind marginile poienii.

Era o noapte la fel cu toate nopțile acestei păduri, o noapte a pîndei și a crimei, a triumfurilor și a nenorocirilor, un uragan de hămăituri, de răgete, de urlete, de răcnete, de horcăituri, de strigăte de agonie ; cărnurile devorate de vii, burțile care înghit și burțile devorate — spaima, groaza, ferocitatea, pofta —, sărbătoarea unora și oroarea altora, suferința hrănind voluptatea, moartea săturînd viața...

— În fiecare noapte, de o sută de mii de ani, gîndea Hareton... în fiecare noapte, fără întrerupere și fără îndurare... în fiecare noapte, animale fermecătoare sau ingenioase, care cresc cu atîta suferință, au pierit astfel sub necesitatea neînțeleasă... și vor pieri...

Lumina alburie a firmamentului plutea ușor peste spațiile negre ale pădurii ; mirosurile veneau de pretutindeni — proaspete ca izvoarele, suave ca muzica, amețitoare ca femeile tinere, sălbatice ca leii, echivoce ca reptilele...

O melancolie grea îl apăsa pe american. Avea remușcări că o luase pe Muriel și nu-și putea pricepe slăbiciunea.

— Probabil că fiecare om are nu numai momentul, dar și anotimpul său de nebunie.

Pentru că era energic în acțiune și-și urmărea proiectele, nu-și dădea seama de slăbiciunea sa față de Muriel. Ea nu-l părăsise niciodată. Era ultima din seminția lui, deoarece Hareton își pierduse cei doi fii cu ocazia torpilării vasului „Thunder", în fața coastelor Spaniei. De atunci, rezista greu dorințelor și voinței fiicei sale..

Către dimineață, aburii lăsați asupra poienii încețoșară perspectiva ; lumina voalată a lunii deforma înfățișarea copacilor ; stelele se acopereau cu un văl palid, prin care clipeau ca niște candele plăpînde.

Atunci, fără motiv, Ironcastle și-o închipui pe Muriel răpită de Oamenii-Bursuci și imagini înspăimîntătoare îl chinuiră. Trei șacali se opriră cu fața înspre foc. Hareton cercetă cu un fel de simpatie boturile lor de cîine, urechile ascuțite, ochii atenți. Fugiră în desișuri ; liniștea vastă cuprinse iar totul.

— Inamicul e totuși acolo, își zise călătorul.

Nimic nu-i destăinuia totuși prezența ; pădurea părea singură, cu fiarele sale ; mii de ierbivore pieriseră sub dinți și gheare. Cu toate acestea, Hareton era pătruns de farmecul imens, de tăcerea întretăiată de zgomote ușoare, de trosnetul flăcărilor, de respirația fremătătoare a animalelor sălbatice, de suspinul frunzelor...

Un abur mai alb urcă pînă la stele, aburul imponderabil al zorilor ; roua sfîrîia pe ruguri ; cei trei negri, atenți, scrutau lumina

primordială ce părea că se naşte din arbori tot atît ca şi din firmament. Nălucirile tulburătoare ale aurorei trecură într-o clipă. Ziua sosi; în adîncimile insondabile, milioane de gîngănii fricoase se treziră, nemaitemîndu-şi viaţa...

O umbră se aşeză alături; înainte de a-şi întoarce capul, ştiu că era Muriel.

— *Darling*, şopti el, am făcut rău supunîndu-mă voinţei tale.

— Eşti atît de sigur că n-am fi întîmpinat primejdii mai mari fără a pleca de acasă?... Cine ştie ce se petrece în America? suspină ea.

Un rîs jovial o întrerupse, statura uriaşă a lui Guthrie se ridică lîngă flăcările pe sfîrşite.

— Ce s-ar putea petrece fără să repete ceea ce se petrecea înaintea plecării noastre? Presupun că mii de nave umplu porturile Statelor Unite..., că drumurile de fier transportă oamenii care părăsesc plajele ca să se întoarcă în oraşe..., că uzinele uruie, că fermierii se gîndesc la însămînţările de toamnă, că oamenii cumsecade îşi iau masa de seară — căci acolo se înserează acum —, că autobuzele, tramvaiele şi motocarele umplu străzile oraşului Baltimore...

— Fără îndoială, zise vocea gravă a lui Philippe, dar s-ar putea să aibă loc şi mari cataclisme.

— Un cutremur de pămînt? întrebă Farnham.

— De ce nu?... Există vreo raţiune hotărîtoare pentru ca Anglia şi Franţa să fie veşnic la adăpostul cutremurelor de pămînt? În orice caz, Statele Unite le cunosc. Dar mă gîndeam la altceva...

Lumina, lumina creatoare şi ucigătoare cuprindea pădurea. Ultimele ruguri se stinseră. În împărăţia ramurilor apăru tremurul lucitor al aripilor.

— Ce urmează să facem? întrebă Hareton.

— Să mîncăm, răspunse Sydney. Apoi vom ţine un consiliu.

Kouram dădu ordinele necesare; doi negri aduseră ceai, cafea, conserve, dulceaţă, biscuiţi, carne de bivol afumată, cîrnaţi. Guthrie devoră totul cu acea energie veselă pe care o cheltuia la mese.

— Cum îi merge gorilei? îl întrebă pe Kouram.

— E tot ameţită, stăpîne, dar Bursucul Roşu începe să se trezească.

Philippe o servea pe Muriel; mîncînd biscuiţi şi bînd ceai, fata privea în jur.

— Sînt tot acolo, şopti ea.

Arătă spre grupul antropoidelor care dormiseră aproape de focuri.

— E ciudat, răspunse Philippe, Kouram cred că are dreptate; le este teamă de Oamenii-Bursuci, care, totuşi, n-au de ce să se gîndească la gorile, cînd pîndesc duşmani ca noi.

Ochii mari de peruzea ai fetei deveniră visători; Philippe recită încet:

„Şi cum se tem că viaţa le va trece,
Cei ce trăiesc alăturea de ea!"

Guthrie, terminîndu-şi bivolul afumat şi cafeaua, zise:

— Acum să facem un plan. Atît timp cît vom rămîne în poiană, vom fi la adăpost de Bursuci. Ca să ne atace, trebuie să se desco-

pere. Numai că nu putem rămîne în poiană, fără apă și fără lemne... Apa e la o milă de-aici. Lemnele ne sînt indispensabile.

— Ce vom cîștiga dacă rămînem aici ? întrebă Maranges.

— Vom cîștiga, străduindu-ne să-i facem cît mai invulnerabili posibil pe negrii care nu pot primi mantale metalice, zise Ironcastle. Vom căuta, de asemenea, cel mai bun mijloc de a apăra animalele, a căror pierdere ar fi un dezastru.

— Și dacă blestemații ăștia primesc întăriri ?

Hareton întoarse spre Kouram o față îngrijorată :

— E cu putință ?

— E cu putință, stăpîne... Dar Bursucii Roșii încheie rar alianțe... și doar împotriva Bursucilor cu pieptul albastru. Triburile lor trăiesc departe unul de altul.

— Deci, remarcă Philippe, ar exista tot atîtea șanse, ba chiar mai multe, ca asediatorii noștri să-și întîlnească aliații în timpul marșului.

— Atunci ne instalăm ? întrebă nepăsător Sydney.

— Asta-i părerea mea, răspunse Ironcastle.

— Și a mea, încuviință liniștit sir Georges.

— N-avem ce le da de băut cămilelor, măgarilor și caprelor... Contăm pe adăpătoare.

— Incursiunea este inevitabilă.

Dincolo de incinta de cenușă și de zona goală nu se zăreau decît palide insule de ferigi, de iarbă sau de mărăciniș ; apoi — misteriosul ținut al arborilor.

Adăpătoarea era invizibilă.

— Tabăra noastră trebuie să fie bine păzită, zise Guthrie. Dumneata, unchiule Hareton, care manevrezi cel mai bine mitraliera, vei rămîne cu Muriel, cu Patrick Jefferson și cu cea mai mare parte a negrilor. Farnham, Maranges, Kouram, Dick Nightingale, doi negri și cu mine vom face o incursiune pînă la adăpătoare. Păcat că nu putem lua cu noi o cămilă...

Ironcastle clătina din cap. Îngrijorarea îl copleșea.

— Mai putem aștepta.

— Nu ! ripostă Guthrie. Dacă așteptăm, riscăm mai mult. Acum trebuie să ne hotărîm.

— Sydney are dreptate, întări Philippe.

Trupa îmbrăcă mantale și măști metalice. Guthrie avea pușca pentru elefanți, o secure și două revolvere. Armamentul lui Maranges și Farham era identic, ei avînd însă carabine. Dick luase și un pumnal scoțian, mare și greu.

— Să mergem !

Cuvîntul căzu ca o vibrație de clopot. Un mic tremur scutura umerii tinerei fete. Pădurea păru mai feroce, mai nemăsurată și mai vicleană...

Negrii trecură în frunte. Kouram avea o experiență subtilă, dobîndită cu prețul a zece agonii ; ceilalți doi își proiectau simțurile sprintene asupra întinderii din jur. Ei trei formau un triunghi cu baza largă. Philippe, care avea un auz extraordinar, îi urma pe Kouram. Sydney mergea cu pași mari, înceți ; forța lui teribilă dădea negrilor mai multă siguranță decît pușca pentru elefanți sau decît carabinele fără greș ale lui Farnham și Maranges. In ariergardă veneau ceilalți.

Mergeau către răsărit. Un mistreț enorm se strecură pe sub palmieri, antilopele se ascunseră; Bursucii rămîneau invizibili. La capătul luminișului, Koruam, cu gîtul întins, spiona penumbrele.

— Atenție! zise Philippe.

Printre trosniturile slabe, alunecările furișe, zgomotele aproape imperceptibile, care păreau respirația pădurii, el credea că distinge nu știu ce mișcare organizată, care se îndepărta și se forma din nou în spate.

Întîlneau cărări bătute, cărări vechi, pe unde animalele și uneori oamenii treceau de secole ca să ajungă la adăpătoare. Mica trupă se îndesise, avîndu-l tot pe Kouram în frunte, urmat de cei doi negri.

— Poate s-au retras? șopti Guthrie.

— Am auzit prea multe corpuri lunecînd printre vegetale, răspunse Maranges.

— Ai o ureche de lup.

Kouram se opri; unul dintre negri se lipi de pămînt, Philippe și auzise:

— Cineva merge pe-acolo, zise arătînd niște desișuri în dreptul unui boabab.

— Ei sînt, zise Kouram, dar sînt și înaintea noastră... și în stînga. Ne împresoară... Știu că mergem la adăpătoare.

Prezența invizibilă deveni enervantă. Erau prinși într-o capcană suplă, mișcătoare și solidă, o capcană vie care nu se lărgea decît ca să se strîngă mai bine.

În lumina verzuie, o scînteiere argintată revelă apa... Pe măsură ce te apropiai, se contura un mic lac. Nuferi albi, uriași își etalau petalele, un stol de păsări se înălță cu un foșnet larg; o antilopă îngrijorată încetă să mai bea.

Întins între maluri mai capricioase decît ale fiordurilor norvegiene, acoperite cu vegetale frămîntate și devoratoare, lacul n-avea nici o formă.

Expediția se opri în apropierea unui promontoriu de pe care plantele fuseseră zmulse de elefanți, rinoceri, lei, bivoli, mistreți și antilope. Limpede și aproape proaspătă, apa trebuie să fi fost alimentată de un curent subteran; ea se scurgea prin trei rîuri.

Negrii băură cu lăcomie. Mai puțin oțeliți împotriva bacteriilor palustre, albii, după ce-și umplură bidoanele metalice, vărsară în ele cîteva picături dintr-un lichid gălbui.

— Burdufurile, acum!

Un urlet crescu, fantastic și înspăimîntător, avînd un fel de ritm: două răcnete urmate de un horcăit. Forme omenești țîșniră și dispărură. Apoi liniștea căzu din nou, pătrunzătoare ca o liniște dinaintea furtunii.

— E vocea a o sută de oameni, șopti Kouram.

Fețele negrilor se făcură de plumb și de cenușă; Farnham și Maranges scrutau desișurile; Guthrie, stînd drept ca Ajax Telamon, își ridica greaua pușcă pentru elefanți.

Zburară sulițe care loveau zadarnic hainele metalice sau se scufundau în lac.

— Am fi pierit cu toții, constată liniștit Sydney.

— Aceste sulițe pot servi, remarcă sir Georges, luînd-o de jos pe cea care-l izbise în piept. Ele sînt mai primejdioase pentru ei decît pentru noi.

— Da, chiar ei ne furnizează arme...

Burdufurile fuseseră puse pe promontoriu; mica trupă aștepta, dispusă în semicerc, cu lacul în spate. Toate animalele fugiseră; malurile erau pustii, o pasăre funebră trecea atingînd apa.

— Ce așteaptă? exclamă Guthrie, cu o nuanță de nerăbdare.

— Vor să vadă dacă sulițele ne-au omorît, răspunse Kouram. Otrava nu ucide decît după un timp de o mie de pași.

Nu se auzeau decît vocile îndepărtate ale papagalilor și aceea a unei maimuțe care striga de pe celălalt mal al lacului. Liniștea păru interminabilă, apoi urletul reîncepu mai aspru, și două grupuri de Bursuci se năpustiră. Erau cel puțin șaizeci; mîzgăliți cu roșu, înarmați cu țăpușe, cu măciuci și cu securi de jad.

— Foc! strigă Farnham.

El însuși, împreună cu Maranges, țintind cu o precizie fără greș, scoaseră din luptă patru oameni, cînd pușca pentru elefanți își ridică vocea răsunătoare. Efectul fu monstruos: brațe, pulpe, oase roșii, picioare fură împrăștiate pretutindeni; se vedea un cap agățat în ramurile unui boabab... Urlînd de spaimă, Bursucii bătură în retragere și se risipiră, afară de o trupă, ivită din dosul trestiilor, care se năpusti cu sălbăticie asupra călătorilor. O lovitură de măciucă îl trînti la pămînt pe Kouram; asaltat de doi Bursuci, un negru se prăbuși și doi adversari apărură în fața lui Philippe. Miniul făcea din fețele lor fețe de sînge; ochii le erau ca de fosfor, brațele lor scurte și groase ridicau topoare verzi.

Maranges, parînd loviturile, doborî pe un luptător, în timp ce al doilea, atacînd pieziș, vru să-l lovească Dar Philippe se dăduse la o parte. Purtat de elan, Bursucul ajunse lîngă mal; atunci, cu o lovitură de cizmă, Maranges îl trimise în lac.

Guthrie ținea piept la trei Bursuci. Aceștia ezitau îngroziți de statura uriașului. Sydney împinse în jos țăpușul unui agresor, îl prinse de ceafă, îl învîrti ca pe o măciucă și-l azvîrli în tovarășii săi; sir Georges, sosit în ajutor, dintr-o lovitură cu patul armei, îl doborî pe cel mai solid dintre dușmani.

Urmă deruta. Sălbaticii valizi fugiră la adăpostul trestiilor; răniții se tîrîră spre pădure; după cum fusese înțelegerea, Guthrie șuieră de trei ori, o dată lung și de două ori scurt, pentru a-l anuța pe Ironcastle că pericolul dispăruse.

— Ne trebuie prizonieri, remarcă Farnham, înhățînd pe un fugar.

Guthrie și Dick imitîndu-l, patru răniți căzură în mîinile lor.

— Unde-i Kouram? zise cu îngrijorare Maranges.

Kouram răspunse printr-un suspin, urmat de un mormăit. Desimea părului și puternica osatură a craniului său îl apăraseră. Al doilea negru era deja în picioare, avînd doar o claviculă dislocată.

Douăzeci de minute mai tîrziu, expediția se întorcea spre tabără. Ea forma un pătrat, în centrul căruia se tîrau prizonierii. Strigătul de război al Bursucilor răsună de două ori sub bolțile pădurii, dar nu mai atacară.

Cum auzi împușcăturile, Ironcastle, gata de luptă, împinse înainte mitraliera; semnalele lui Guthrie îl liniștiră. În timpul in-

tervalului ce urmă, îngrijorarea sa reîncepu să crească ; era cît pe aci să iasă din tabără, cînd văzu expediția ivindu-se la extremitatea de răsărit a poienii.

Caravana înainta încet, din pricina prizonierilor.

— Nu sînt pierderi ? strigă Hareton, cînd Philippe și Guthrie fură destul de aproape.

— Doar un negru are ceva la umăr.

Involuntar, Muriel se întoarse spre Maranges, pe care-l prefera pentru caracterul și sensibilitatea lui.

— Erau mulți ? întrebă ea.

Răspunse Guthrie :

— Șaizeci au atacat din față. Zece au venit printre trestii. Dacă acesta e tot tribul, victoria noastră e aproape sigură.

— Nu e tot tribul, declară Kouram.

— Are dreptate, zise Philippe. Se auzeau voci în urmă. Atacul fiind respins, rezervele n-au mai apărut.

— Cîți războinici crezi că sînt ? îl întrebă Ironcastle pe bătrînul negru.

— Cel puțin de zece ori degetele mîinilor și încă de cinci ori atît, răspunse Kouram.

— O sută cincizeci... Nu vor putea să ia tabăra cu asalt.

— Nici nu vor încerca, zise Kouram, și nu vor mai ataca în masă, înainte de a ne fi atras într-o capcană... Ei cunosc acum armele voastre. Știu că sulițele sînt neputincioase împotriva mantalelor galbene.

— Nu crezi că vor renunța să ne urmărească ?

— Ei vor fi în jurul nostru, după cum lumina e peste pădure.

Ironcastle lăsă capul în jos, gînditor :

— Nu ne putem pregăti plecarea într-o zi, interveni Maranges, care se temea pentru Muriel.

— Cu siguranță, aprobă Hareton, a cărui îngrijorare avea același obiect. Numai că ne trebuie apă și hrană, pentru noi și pentru animale.

— Cred că n-au să ne mai atace pe drumul spre adăpătoare, zise Sydney.

— Nu, stăpîne, încuviință Kouram. Nu vor ataca nici azi, nici mîine. Ei așteaptă plecarea noastră... Animalele ar putea să pască apărate de arme.

Membrii expediției simțiră cum îi apasă necunoscutul formidabil... Între ei și patriile lor — pădurile, deșerturile, oceanele, foarte aproape de ei —, un inamic straniu, om și fiară, care nu se schimbase de loc într-o sută de secole. Acest dușman, prost înarmat, derizoriu și înspăimîntător, avea puterea numărului, a vicleniei, a încăpățînării. Cu toate puștile, mitraliera și armurile lor, călătorii însemnau o pradă...

— Cum le merge răniților ? întrebă Maranges.

Hareton arătă spre un mic cort :

— Sînt acolo... omul și-a recăpătat cunoștința, dar e foarte slăbit. Gorila e încă amorțită.

Atenția se îndreptă asupra prizonierilor. Nici unul nu fusese grav rănit. Cu fețele lor masive, mîzgălite cu miniu, cu ochii lor feroci, cu piepturile groase, trezeau impresii echivoce și sălbatice...

Kouram zise cu putere :

— Să nu păstrăm prizonierii ! Sînt mai periculoşi decît şerpii ! Vor da de veste prin semnale celorlalţi Bursuci. De ce să nu le tăiem capetele ?

Pitonul şi mistreţul

Călătorii se pregătiră de plecare timp de trei zile. Ironcastle experimentă suliţele otrăvite pe o antilopă prinsă de negri. O cauteriză imediat, ceea ce avu ca efect neutralizarea otrăvii...

După cum prevăzuse Kouram, nu se produse nici un nou atac. În fiecare dimineaţă, o mică trupă mergea pînă la lac. O însoţeau două cămile acoperite cu huse din pînză tare, menită să servească la reparatul corturilor. Negrii aduceau furaj în completarea ierbii şi a tinerelor mlădiţe pe care cămilele, măgarii şi caprele le păşteau în poiană.

Bursucii rămîneau invizibili ; nici un indiciu nu le trăda prezenţa.

— S-ar zice că au plecat, spuse Maranges, la sfîrşitul zilei a patra.

Ascultase îndelung zgomotele slabe ale împrejurimilor, cu o ureche mai fină decît cea a şacalilor.

— Nu vor pleca decît dacă vor fi siliţi s-o facă, zise Kouram. Ei sînt pretutindeni în jurul nostru..., dar destul de departe ca să nu-i putem auzi sau simţi.

Prizonierii abia se resimţeau de pe urma rănilor, afară de cel care fusese adus în prima seară. Toţi, rămînînd impasibili, deşi mereu la pîndă, nu răspundeau semnelor prin care Ironcastle sau tovarăşii săi încercau să se facă înţeleşi.

Feţele, tot atît de imobile ca nişte măşti de piatră, nu păreau mai puţin inexpresive decît feţele hipopotamilor sau ale rinocerilor. Totuşi, două influenţe începeau să se precizeze în sufletele lor obscure. La vederea lui Guthrie, ochii li se dilatau sălbatic ; la vederea lui Muriel, aceiaşi ochi reflectau un misticism ceţos

— Prin voi doi va trebui încercată domesticirea lor, spunea Hareton.

Aceste cuvinte nu-l satisfăceau pe Maranges : privirile lor îi iritau „afecţiunea".

Un alt eveniment atrase atenţia călătorilor. Gorila îşi recăpătase cunoştinţa. Slăbiciunea ei era extremă ; avea accese de febră. Cînd îşi dădu seama de prezenţa oamenilor, manifestă o emoţie slabă, temătoare. Pleoapele îi tremurară, încercă să-şi ridice capul, dar, simţindu-şi neputinţa, se resemnă. Pentru că nu i se făcea nici un rău şi pentru că repetiţia dirijează animalul mai mult decît pe om, gorila se obişnui cu cei din jur. În afara cîtorva tresăriri de ură sau de teamă, primea liniştită vizita exploratorilor. Cea a lui Ironcastle, care o îngrijea şi o hrănea, îi făcea chiar plăcere...

Expediţia îşi reluase drumul.

Imensă, pădurea nu era de nestrăbătut. Arborii, adesea monstruoşi, mai ales baobabii şi smochinii, formau rareori pîlcuri. Lianele, arbuştii spinoşi, tufişurile nu abundau.

— Această pădure e destul de ospitalieră, remarcă Sydney, care mergea în frunte, cu Georges și Kouram. Mă mir c-am întîlnit atît de puțini oameni.

— Nu chiar atît de puțini, replică Farnham. În prima regiune am numărat cel puțin trei tipuri de negri, ceea ce presupune clanuri destul de numeroase. Și sîntem urmăriți de Bursuci, care nu sînt de neglijat.

— Ei îi împiedică pe ceilalți oameni să pătrundă mai departe, remarcă Kouram.

Între Farnham și Guthrie nu erau decît contraste, cu toate că aparțineau amîndoi tipului anglo-saxon, amestecat cu tipul celt la american. Sir Georges avea o viață interioară tot atît de intensă ca și Ironcastle, pe cînd conștiința lui Sydney se risipea în rafale. În ceasurile de pericol, Farnham se închidea în sine, pînă ce părea indiferent sau adîncit într-un vis. Toate emoțiile sale erau atunci parcă suprimate, alungate în ceața inconștientului — în prim-plan rămîneau doar vigilența simțurilor și calculele unei gîndiri pur obiective. Dimpotrivă, pericolul îl ațîța violent pe Guthrie și, în timpul luptei, el era cuprins de un fel de amețeală veselă, care nu-l împiedica să păstreze controlul asupra hotărîrilor și mișcărilor sale. În definitiv, Farnham avea bravura gravă, iar Guthrie bravura voioasă...

Două zile trecură fără vreo întîmplare deosebită. În pădurea tăcută și ermetică, abia dacă vreun animal se furișa din fața caravanei. Pînă și păsările tăceau, afară de papagali, care, din cînd în cînd, scoteau țipete stridente.

Nici o urmă omenească. Farnham și Guthrie credeau că Oamenii-Bursuci rămăseseră în urmă. Chiar și Kouram se îndoia de prezența lor.

În ziua a treia, după-amiază, copacii se răriră. Expediția ajunsese într-un fel de pădure-savană, în care mici insule împădurite alternau cu întinderi ierboase și sterpe.

Teritoriul se împărțea în două zone foarte distincte : la est domina mai mult savana ; la vest continua pădurea, presărată cu luminișuri. Exploratorii mergeau pe linia despărțitoare a celor două regiuni, ca să-și asigure avantajele oferite atît de una cît și de cealaltă.

Depășind liziera pădurii, o mlaștină acoperea o parte de savană, fiind mărginită de trestii de papirus, ale căror umbele * tremurau ușor în briza slabă ce se năștea și murea fără încetare. De jur-împrejur, un ținut infestat de reptile, umed, haotic și rîpos. Nuferi uriași își etalau frunzele ca niște mici bazine, învăluite de alge, care ascundeau animale tenebroase, în timp ce păsări de smarald, de pluș și de sulf fugeau la apropierea oamenilor...

— Să facem popas pentru masă și pentru odihnă, propuse Hareton.

În timp ce negrii instalau caravana sub boababi, Muriel, sir Georges, Sydney, Philippe explorau malurile mlăștinoase. Muriel se opri lîngă un golf. În jurul florilor sacre, fluturi imenși de foc și de narcis, muște stacojii, verzui sau albastre se roteau în dansuri ușoare, o broască lungă cît un șobolan sări în apa amorțită ; apa-

* Umbelă — inflorescență în care pedunculele fiecărei flori pornesc toate din același punct și se ridică la aceeași înălțime (n.r.).

riția unor forme flasce, ieșirea la suprafață a unui bot larg deschis, goana nebună a peștilor negri mărturiseau prezența unei vieți monstruoase.

O apariție fabuloasă o trezi pe Muriel din contemplație. Mai mult decît orice vietate întîlnită în pădurea veche, aceasta evoca forțele obscure, înspăimîntătorul haos al lumii. Larvă lungă și groasă cît un trunchi de copac, acoperită cu o scoarță damaschinată, ea se tîra cu o agilitate respingătoare, călăuzită de un cap mic cu ochi vitroși. Tot ce-i hidos într-o rîmă, într-o lipitoare sau într-un melc fără cochilie se manifesta multiplicat, colosal... Se opri. Nu se putea ști dacă o vede pe Muriel : ochii ei minerali n-aveau privire.

O scîrbă sălbatică, o amețeală sinistră înghețau carnea fetei și strigătul care-i urca în gîtlej nu-i ajunse pe buze. În fața acestei bestii, ieșită din regiunile inferioare, care părea o minune imundă, spaima era mai adîncă, revolta mai îngrozită decît în fața ferocității tigrului sau a leului.

Amenințarea era încă latentă. În instinctul întunecat al pitonului, creatura verticală n-avea de loc o formă familiară. Muriel se lovi de o buturugă, se poticni, căzu în genunchi și păru mai mică. Întărîtat de cădere, pitonul se tîrî năprasnic și-și înfășură corpul enorm în jurul fetei, care nu mai fu decît prada reptilei... Din nou ea voi să strige, dar oroarea îi înghețǎ glasul ; copul pitonului se ridică în dreptul chipului ei palid și a frumoșilor ochi care mureau ; mușchii viermelui uriaș îi tăiau răsuflarea, făcînd să-i trosnească vertebrele. Ea simți cum i se clatină cunoștința ; moartea plutea în văzduh ; spiritul se prăbuși în beznă...

(CONTINUAREA ÎN NUMĂRUL VIITOR)

Prieteni ai viitorului!

Numărul mare de scrisori pe care le primim la redacție demonstrează interesul crescînd de care se bucură literatura de anticipație. Și nu e de mirare, deoarece, cu ajutorul ei și al fanteziei noastre, putem întrezări ziua de mîine, cu realizările ei uimitoare în toate domeniile activității umane. Prelungirea vieții, pătrunderea în adîncul micro și macrocosmosului, controlul asupra climei, comunicarea directă de la creier la creier, crearea de condiții de viață pe alte planete, cîștigarea dreptului de a fi primiți ca membri ai comunității civilizațiilor galactice — iată numai cîteva dintre miracolele pe care sîntem îndrituiți să le așteptăm de la viitorul mai mult sau mai puțin îndepărtat.

Aveți unele păreri personale în legătură cu felul cum va arăta acest viitor ? Așterneți-le pe hîrtie ! Scrieți povestiri, scenete, poezii, romane, scenarii etc. și veniți cu ele la cenaclul de literatură științifico-fantastică, de pe lîngă clubul „MM" *, primul club de anticipație din țară. Noi vă vom ține la curent cu lucrările cenaclului și cu întreaga activitate a clubului „MM".

Prima întîlnire a cenaclului va avea loc în ziua de 25 iulie a.c. ora 18 și va fi condusă de cunoscutul autor de science-fiction Vladimir Colin.

Vă așteptăm !

*** MM = 2000 !**

De la ICAR la cuceritorii Lunii

ALEXANDRU CIURCU— precursorul aerostatelor reactive

Alexandru Ciurcu, unul dintre pionierii tehnicii reactive, s-a născut la 29 ianuarie 1854 în Șercaia (districtul Făgărașului, Țara Oltului), unde, după revoluția din anul 1848, părinții săi au trebuit să se exileze din Muntenia. În anul 1856 acest exil a luat sfîrșit, și familia Ciurcu a revenit pe plaiurile natale. Alexandru, un copil zburdalnic, dar și îndemînatic, manifestă de timpuriu preocupări pentru invenții, căutînd să realizeze unele dispozitive pentru acrobație, similare cu cele văzute la circ.

După terminarea studiilor de drept pe care le-a făcut la Viena, Alexandru Ciurcu revine în patrie și se consacră ziaristicii. Întrucît a combătut cu vehemență guvernul condus de Ion Brătianu, împotriva lui Ciurcu este urzită o campanie de compromitere, care a ajuns pînă la expulzare, pe motiv că — dintr-un punct de vedere strict legal — n-ar fi fost cetățean român *.

Plecat în Franța, Alexandru Ciurcu începe, fiind sprijinit de ziaristul Just Buisson, să se preocupe de problemele aeronauticii. Găsind în Buisson nu numai un prieten, ci și un colaborator prețios, Ciurcu întreprinde cercetări asidue pentru găsirea unui motor care să permită zborul prin folosirea forței de reacție. În acest scop, cei doi inventatori au realizat un rezervor din aramă cu capacitatea de circa doi litri în care au introdus gaze comprimate ce puteau la comandă să iasă cu o foarte mare viteză printr-un orificiu calibrat. Ciurcu și Buisson au propus inventatorului Gaston Tissandier, care construise în 1881 un balon dirijat cu ajutorul unei elice antrenată de un motor electric, să instaleze în locul grupului electropropulsor ...butelia făcută de ei. Aparatul lor a fost chiar îmbunătățit prin adaptarea unor canalizații cu robinete, pentru a permite dirijarea, după voie, a balonului.

Organizatorii Expoziției de electricitate de la Palatul industriei din Paris, unde fusese expus balonul lui Tissandier, au respins însă proiectul celor doi, deoarece ideea folosirii forței reactive ca mijloc de propulsie

* D. Moroianu și I. M. Ștefan, **Focul viu**, Editura științifică, București, 1963.

mai era pe atunci privită cu scepticism. Totuși Ciurcu și Buisson nu s-au descurajat. Ei imaginează posibilitatea ca butelia lor să se poată ridica singură deasupra solului, deci anticipează soluționarea zborului cu aparate mai grele decît aerul. Este remarcabil faptul că, în perioada 1880—1885, cînd aeronautica era în exclusivitate dominată de posibilitatea zborului cu aparate mai ușoare decît aerul, românul Ciurcu și francezul Buisson emit ideea locomoției aeriene cu aparate mai grele. Ba mai mult, ei întrevedeau adevărata soluție : utilizarea forței reactive.

În 1886, Ciurcu și Buisson realizează pentru prima oară în lume o barcă cu motor reactiv. Cei doi au achiziționat o mică ambarcație, au montat pe ea butelia adaptată noilor condiții de funcționare, iar la 13 august își experimentează invenția pe Sena. Mulțimea adunată pe malurile fluviului privea cu admirație la ambarcația care fără vîsle sau zbaturi se deplasa împotriva curentului, suierînd si duduind. De această dată, în butelie era ars combustibil (circa 15—20 kg), gazele scăpînd printr-un orificiu reglabil, pentru modificarea vitezei bărcii. Dacă presiunea din interiorul buteliei creștea peste o anumită limită, gazele puteau ieși prin două tuburi cu supape de siguranță. Acest original motor cu reacție asigura deplasarea bărcii timp de 10—15 minute. Rezultatele experienței au determinat pe reprezentantul ministrului de război al Franței, care a asistat la încercările efectuate pe Sena, să propună achiziționarea aparatului.

Autorii însă, care-și brevetaseră invenția (cu nr. 179 001/12 octombrie 1886), au curajul să pună Ministerului de Război condiții : aparatul lor nu va fi niciodată pus în slujba unor scopuri războinice, în schimb autorii se angajează să nu vîndă nimănui dreptul de folosire. Mai mult, ei preconizează organizarea unei flote aeriene, de „aeronef"-uri care, prin zdrobitoarea lor supremație, să impună „dezarmarea generală și pacea universală" *.

Cum era de așteptat, Ministerul de Război a respins o asemenea propunere și ultima posibilitate care rămînea inventatorilor era de a găsi singuri fondurile necesare pentru perfecționarea invenției și brevetarea în alte țări. Trebuie arătat că totuși în următorii doi ani aparatul a fost brevetat în Germania, Anglia, Belgia, Italia și Statele Unite.

Inventatorii reușesc aproape să-l convingă pe bancherul Blanc că invenția lor poate aduce cîștiguri în dezvoltarea navigației civile ; în acest scop ei au efectuat mai multe experiențe pe Sena si au comandat chiar o aparatură perfecționată de control a funcționării motorului reactiv. Ultima experiență, dinaintea semnării contractului, fusese planificată pentru ziua de 15 decembrie 1886. În apropiere de podul Clichy, în ambarcația cu motor reactiv luară loc cei doi realizatori și un băietandru, care urma să țină cîrma. Abia ajunsese barca spre mijlocul fluviului, că sub ochii îngroziți ai spectatorilor de pe mal avu loc o explozie teribilă; un jet de flăcări și o coloană înaltă și neagră de fum, iată tot ce s-a mai putut observa în locul unde fusese echipajul. Singurul care a scăpat a fost Ciurcu ; în curînd el va declara ziariștilor că această tragedie nu-l va împiedica să continue experiențele, deoarece este convins că se poate realiza un vehicul

* **Op. cit., p. 223.**

reactiv sigur, capabil să facă lungi călătorii atît pe pămînt și pe apă, cît și în aer, mai ales în aer...

Această declarație s-a concretizat, după cîtva timp, prin realizarea unui propulsor cu reacție destinat antrenării unui vagonet de cale ferată. Așadar, înaintea lui Max Valier, românul Alexandru Ciurcu are ideea utilizării practice a motorului reactiv pentru vehicule terestre. Sprijinit de Gaston Tissandier, precum și de savanții Emil Sarrau și Paul Vieille (inventatorul pulberii fără fum), Ciurcu începe experiențele la o pulberărie din apropierea Parisului.

Aparatul dovedindu-se mult mai sigur în funcționare, experții s-au hotărît să invite la experimentări și reprezentanți ai Ministerului de Război. Pentru acest reactor a fost utilizată o pulbere pregătită cu multă atenție de Ciurcu după o rețetă proprie. Experiențele cu „drezina cu jet" au continuat mai multe luni, fără să se fi produs nici un accident.

Începînd din anul 1887, Alexandru Ciurcu își îndreaptă întreaga atenție asupra organizării unei Secțiuni românești în cadrul Expoziției universale ce urma să se deschidă în 1889 la Paris, cu prilejul centenarului Revoluției franceze. După închiderea expoziției, la care opera lui Ciurcu — Secțiunea română — a avut un considerabil succes, inventatorul primește spre bucuria lui aprobarea de a reveni în țară.

Din nefericire, din cauza altor preocupări și a sănătății lui zdruncinate, Ciurcu n-a mai reluat experiențele cu propulsorul său. Mult timp după moartea lui (survenită la 22 ianuarie 1922), motorul care constituise atracția parizienilor anilor 1886 și 1887 a zăcut uitat într-un șopron al curții din strada Labirint nr. 13. Asupra invenției românului Ciurcu și a francezului Buisson, care, în condiții grele, au experimentat în mod temerar un motor-rachetă, s-a așternut o lungă și nemeritată tăcere. Considerăm că este meritul scriitorilor Dinu Moroianu și I. M. Ștefan care, în lucrarea lor „Focul viu", au resuscitat momente emoționante din viața inventatorului român și a fidelului său colaborator francez și au readus la lumină aspecte ale glorioasei tradiții românești în domeniul propulsiei reactive.

VALENTINA VLADIMIROVNA NIKOLAEVA-TEREȘKOVA, prima femeie cosmonaut din lume

Valentina Vladimirovna s-a născut la 6 martie 1937 în satul Maslenikovo (regiunea Iaroslavl), în familia tractoristului Vladimir Tereșkov (mort eroic pe front) și a muncitoarei textiliste Elena Tereșkova. La vîrsta de 17 ani, Valentina a început să lucreze la Fabrica de anvelope din Iaroslavl, vechi oraș rus (din regiu-

nea cursului superior al fluviului Volga), cu o istorie de peste două veacuri. În 1955 Valentina s-a transferat la Combinatul textil „Krasnîi Perekov", unde lucra și mama ei. La vîrsta de 20 de ani, Valentina a fost primită în Comsomol, ulterior îndeplinind și funcția de secretar al U.T.C.L. din combinat. În 1962 a fost aleasă membră a Comitetului regional Iaroslavl al U.T.C.L., iar în 1963 a devenit membră a partidului comunist. Timp de șapte ani a împletit producția cu învățătura, mai întîi la cursurile serale, apoi la școala medie tehnică de textile, după absolvirea căreia (1960) a primit diploma de tehnolog în filatura de bumbac. Drumul Valentinei spre Cosmos a început în 1959, la cursurile de parașutiști sportivi de la Aeroclubul din Iaroslavl. Dovedind o mare pasiune pentru sportul celor îndrăzneți, Valentina devine conducătoarea cercului de parașutism de la combinatul unde lucra. Iată cum descrie ea însăși * felul în care a decurs selecționarea sa în colectivul spațial: „Am sosit în grupul cosmonauților avînd la activul meu 63 de salturi cu parașuta. În acel moment terminasem școala tehnică de pe lîngă Combinatul textil din Iaroslavl, urmînd să devin ajutor de maistru. Totodată mă ocupam intens de parașutism. Într-o zi Aeroclubul din Iaroslavl a fost vizitat de o comisie... Unul dintre membrii comisiei mi-a spus: «Ați terminat școala tehnică, sînteți o parașutistă experimentată. Restul îl veți învăța. Va trebui să lucrați mult, dar noi am auzit că sînteți o fată tenace și hotărîtă. Dacă veți trece proba în fața comisiei medicale, vom relua discuția»... Eram foarte emoționată în fața acestei comisii. Nu toate prietenele mele au reușit să treacă bariera pusă de medici. Am avut noroc și am fost primită în detașament". De fapt, pregătirea fizică, profesională și sănătatea și-au spus cuvîntul.

La sfîrșitul anului 1962, Valentinei i-a fost conferit gradul de sublocotenent, fiind avansată imediat după eroicul ei periplu circumterestru din 1963. În același articol, Valentina Nikolaeva-Tereșkova subliniază seriozitatea și rigurozitatea antrenamentului efectuat: „În perioada pregătirii de zbor am mai sărit încă de 62 de ori cu parașuta. Foarte multe salturi făceau în acest interval și colegii mei cosmonauți. Săream de obicei împreună și observam reacția lor, vedeam cum de la o săritură la alta ei cîștigau experiență în ce privește coordonarea mișcărilor în cursul căderii libere, capacitatea de a urmări timpul. Acestea sînt calități foarte necesare cosmonauților".

În perioada 16—19 iunie 1963, în cadrul tandemului orbital cu Valeri Bîkovski, Valentina și-a pilotat nava „Vostok"-6, cu care a evoluat circa 2 milioane de kilometri în jurul Terrei (48 de rotații în 71 de ore).

Comentînd felul în care se pregătește în prezent, Valentina Nikolaeva-Tereșkova, Erou al Uniunii Sovietice, scrie: „...Continui să lucrez în detașament, ca toți ceilalți cosmonauți care au mai zburat în Cosmos. Cu toții studiem la Academia «N. E. Jukovski». Studiile, pregătirea teoretică pe care le căpătăm în cadrul academiei ne ajută în munca zilnică. Zborurile în spațiul cosmic nu reprezintă deocamdată o plimbare. Fiecare zbor nou constituie o mare experiență de

* Vezi articolul „Jos se vede Pămîntul...", scris special pentru revista „Lumea" nr. 2, din 4 ianuarie 1968.

cercetare științifică. Nici unul dintre cosmonauții sovietici n-a încetat să se pregătească pentru alte misiuni spațiale.

Valentina este căsătorită cu pilotul cosmonaut Andrian Nikolaev, și puțin timp după periplul ei spațial s-a născut fiica lor, Elena, primul copil al unor pămînteni care au zburat în Cosmos.

În cinstea primei femei cosmonaut, la sfîrșitul anului 1967, asteroidul nr. 1 671 a fost confirmat de Centrul planetar internațional cu denumirea „Ceaika" (Pescăruș) — pseudonimul cosmic al Valentinei Nikolaeva-Tereșkova. Acest asteroid face parte din seria de zece asteroizi pînă nu demult anonimi, ale căror efemeride au fost întocmite de cercetătorii Universității din Riga.

VALERI BÎKOVSKI, cosmonautul primilor 3,3 milioane de kilometri

Colonelul aviator Valeri Fedorovici Bîkovski, Erou al Uniunii Sovietice, s-a născut la 2 august 1934 în localitatea Pavlovo-Posad din regiunea Moscovei, în familia unui funcționar din transporturi. În 1952 a absolvit școala medie de zece ani și este primit în Comsomol. După ce la 3 noiembrie 1952 a terminat cursurile Aeroclubului moscovit, Valeri a intrat voluntar în Armata sovietică. În 1955 a dat examenul de absolvire a școlii militare de aviație din Kacinsk, iar anul 1959 îl găsește pilot militar în aviația apărării antiaeriene. Pentru merite în această activitate, Valeri Bîkovski a fost decorat cu ordinul „Steaua roșie", distincție militară acordată în timp de pace doar unui mic număr de persoane. Pasionat sportiv, el s-a evidențiat în special ca parașutist. În 1963 mai era student la Academia militară de aviație „N. E. Jukovski", unde au studiat și ceilalți cosmonauți care zburaseră pînă atunci. Din 1963, Valeri Bîkovski a devenit membru al Partidului Comunist.

Valeri este căsătorit cu Valentina, care, în martie 1963, i-a dăruit un fiu — Valeri junior. Nu numai ziariștii, ba chiar și colegii admiră secretul succeselor lui Bîkovski, secret a cărui formulă ei cred că ar consta într-o perfectă dozare a efortului intelectual cu durele exerciții fizice și cu o regeneratoare odihnă.

În perioada 14—19 iunie 1963, la bordul cosmonavei „Vostok"-5, Bîkovski a efectuat un zbor orbital de 119 ore (81 de rotații, circa 3,3 milioane de kilometri). Din 16 iunie periplul lui Bîkovski s-a îngemănat cu acela al Valentinei Nikolaeva-Tereșkova. Între cele două nave spațiale a fost stabilită o legătură radio bilaterală; de la bordul lor au fost realizate mai multe transmisii de televiziune.

Fl. Z.

Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Scînteii"

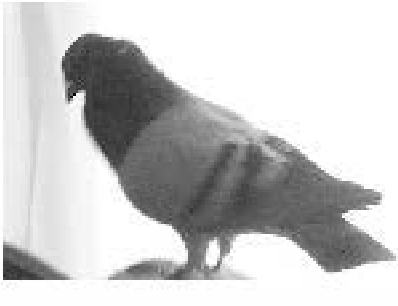
2012

CLUB COLECȚIA Povestiri ȘTIINȚIFICO-FANTASTICE

cpsf.info

prelucrare
&
editor
Costin Teo Graur

I.m. Pompiliu

Au scanat, corectat, prelucrat

Ceea ce nu au fost în stare redacțiile Știință și tehnică sau cei care au dat să continue CPSF, au reușit, cu multă dăruire, muncă și cheltuială, acești entuziaști.

Lor trebuie să le mulțumim pentru că avem acum posibilitatea să (re)citim legendara Colecție.

clandher
flash_gordon
eviigheorghe
krokodyliu
progressivefan3
car_deva
coollo
fractalus
panionios
nld68
un anonim (RK)
Gyuri
hunyade
dl. Dan Lăzărescu
Cilly Willy
fizikant
Doru Filip
connieG

(dacă este omis cineva, vă rog un email și reparăm greșeala)

În numărul viitor un pasionant bilanț:

FAUNA VIE ȘI NEÎNSUFLEȚITĂ A SPAȚIULUI

PLANTE, ANIMALE ȘI ROBOȚI CE AU PREMERS COSMONAUȚILOR

• IUNIE 1969

PREȚUL 1 LEU | 41007